

Справа «Болдеа проти Румунії» ("Boldea v. Romania")

У рішенні, ухваленому 15 лютого 2007 року у справі *«Болдеа проти Румунії»*, Суд постановив, що:

- було порушено ч. 1 ст. 6 Конвенції, з огляду на відсутність у судовому рішенні достатніх доказів для засудження заявника;
- було порушено ст. 10 Конвенції щодо факту засудження заявника заклеп.

Оскільки заявник не клопотав про отримання справедливої компенсації, Суд вирішив її не призначати.

Обставини справи

Заявник Маріан Болдеа є громадянином Румунії, народився 1962 року і мешкає у м. Тімісарі (Румунія). Від працює викладачем на факультеті автоматики і комп'ютерних технологій у Політехнічному інституті м. Тімісарі.

У березні 2001 року на засіданні однієї з кафедр цього факультету декілька учасників виявили своє незадоволення публікаціями п. А.С. та п. Л.П. через те, що ці автори відтворили визначення, викладені у докторській дисертації іншої особи без посилання на її ім'я. При цьому, заявник був єдиним, хто беззастережно назвав відповідні публікації актами плагіату. У кінці засідання його учасники дійшли висновку, що внаслідок відтворення в обговорюваних статтях раніше сформульованих тез, науковий рівень цих робіт істотно знизився. Науковці також висловили побажання, аби нові праці спрямовувались на внесення новизни у науку. Пану А.С. та п. Л.П. було виголошено усне попередження, а також було зроблено висновок про те, що їх роботи не відповідають вимогам, які ставляться до наукових праць. Однак учасники засідання не проголосували за визнання публікацій п. А.С. та п. Л.П. актами плагіату.

А.С. та Л.П. звернулися зі скаргою до суду, стверджуючи, що заявник вчинив щодо них наклеп. У листопаді 2001 року було ухвалено рішення у цій справі. У ньому було зроблено висновок про наявність у діях п. Болдеа усіх необхідних елементів правопорушення, зокрема, було відзначено намір заявника заподіяти позивачам шкоду у присутності інших колег. Відтак суд визнав заявника винним і зобов'язав його сплатити адміністративний штраф у розмірі 20 євро, а також компенсувати позивачам вартість судових витрат у розмірі 80 євро.

Заявник оскаржив це рішення, стверджуючи, зокрема, що суд не навів достатньо аргументів для притягнення його до відповідальності. У березні 2002 року апеляційний суд відхилив скаргу заявника.

Зміст рішення Суду

Заявник стверджував, що йому не було забезпечено справедливе вирішення його справи, оскільки, по-перше, судом не було наведено достатньо обґрунтувань його вини, а по-друге, його доводи та докази не були взяті судом до уваги. Пан Болдеа скаржився також на те, що апеляційний суд цілком проігнорував мотиви його апеляційної скарги, не надавши їм жодної оцінки.

Суд зазначив, що суд першої інстанції не роз'яснив значення усіх необхідних елементів відповідного правопорушення, а також не дослідив докази, подані заявником. Більше того, апеляційний суд жодним чином не висловився щодо аргументів, викладених заявником в апеляційній скарзі, зокрема щодо відсутності достатнього обґрунтування у рішенні суду першої інстанції.

З огляду на це Суд відзначив, що рішення національних судів у справі заявника не містили достатніх підстав. А отже, п. Болдеа було позбавлено права на справедливий розгляд справи.

Суд зазначив, що головне завдання полягало в тому, аби вирішити, чи було втручання у право заявника на свободу вираження необхідним у демократичному суспільстві.

Суд зауважив, що висловлювання заявника мали серйозний характер, тому що він звинуватив двох своїх колег у плагіаті. Однак у нього були для цього фактичні підстави. Пан Болдеа висловив свої звинувачення на засіданні кафедри комп'ютерних технологій. Наприкінці засідання п. А.С. та п. Л.П. отримали усне попередження. Відтак твердження заявника не були позбавлені підґрунтя і не були вчинені для того, аби просто “полити брудом” своїх колег. Суд далі зауважив, що заяви аж ніяк не стосувались приватного життя п. А.С. та п. Л.П., а спрямовувались винятково на їх поведінку як науковців.

До того ж, як відзначив Суд, на час подій на згаданій кафедрі панувало загальне невдоволення науковими статтями, котрі публікувались останнім часом. Тому декан факультету запропонував викладачам цієї кафедри провести засідання, аби висловити свої погляди щодо проблеми. Отож, питання стосовно публікацій було безперечно темою загального інтересу для кафедри. На думку Суду, твердження заявника просто відображали його професійну позицію, яку він озвучив у ході засідання.

Суд зауважив, що поведінка заявника під час судового провадження щодо нього свідчила про добросовісність його дій. Суд розглянув скаргу п. Болдеа на те, що національні суди не дослідили подані ним докази. У зв'язку з цим Суд вказав, що відсутність аргументації у судових рішеннях також призвела до порушення ст. 10 Конвенції.

Насамкінець Суд дійшов висновку, що національні органи не навели належних та достатніх аргументів, які могли б виправдати застосування до заявника адміністративного штрафу та покладення на нього обов'язку сплатити судові витрати позивачів. Тому, на думку Суду, застосована до

заявника санкція не відповідала “нагальній суспільній потребі”. Відтак Суд постановив, що було порушено ст. 10 Конвенції.

Суд зауважив, що не було необхідності розглядати окремо скаргу заявника щодо порушення ст. 13 Конвенції, оскільки вона стосувалась обставин, які вже були вивчені Судом крізь призму застосування ч. 1 ст. 6 Конвенції.